T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019 / 66
KARAR NO : 2019 / 192
KARAR TR : 25.3.2019

ÖZET : Düzgün olmayan kişiler kütüğüne kayıtlı Davacının, nüfus kaydının tespiti ile tarafına nüfus cüzdanı verilmesine karar verilmesi istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : F. G.
Davalı : Esenler Kaymakamlığı /İlçe Nüfus Müdürlüğü
Dahili Davalılar
(sadece adli yargı yerinde):
1-H. G.
2-F.G.
3-F.G.
4-L.K.
5-M.G.
6-S. G.

O L A Y : Davacı dilekçesinde; nüfus kayıtlarında vatandaş olarak kaydının mevcut olduğunu ancak bu güne kadar her hangi bir kimlik çıkartmadığını; bunun üzerine nüfus cüzdanı verilmesi için nüfus müdürlüğüne müracaat ettiğini ancak, mahkemenin tespit kararının ibrazı halinde gereğinin yapılacağı şeklinde cevap verildiğini; Vatandaş ve nüfus kaydının olmasına rağmen bir türlü nüfus cüzdanı alamadığını; bu nedenle mağduriyet yaşadığını, hiçbir sosyal güvenceden faydalanmadığı gibi seyahat bile edemediğini belirterek; nüfus kaydının tespiti ile tarafına nüfus cüzdanı verilmesine karar verilmesi istemiyle 10.4.2017 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

Bakırköy 9.Asliye Hukuk Mahkemesi:7.7.2017 gün ve E:2017/175, K:2017/278 sayı ile, "(…)Dava nüfus kaydının tespiti olarak açılmışsa da esasen celbedilen nüfus kaydına göre davacının saklı nüfus olarak İstanbul, Esenler ilçesi, Tuna Mah. Cilt no: …, Hane no:…'de anne adı H., baba adı M. olarak 19/01/2012 tarihi itibariyle nüfusa kaydedildiği anlaşılmaktadır. Dinlenen davacı tanığı davacının babasının Mehmet Güngör, annesinin ise Hanime Güngör olduğunu, her ikisinin de Türk Vatandaşı olduğunu beyan etmiştir. Dava dilekçesi ekinde sunulan İstanbul İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğünce Esenler İlçe Nüfus Müdürlüğüne hitaben yazılan cevabi yazıda da saklı nüfus davacının gösterdiği ailenin mensubu olduğunu kanıtlayan yeterli belge ibraz edemediği anlaşıldığından tescil talebinin yerine getirilmediğinin bildirildiği görülmektedir. Davacının anne ve babası olduğu ileri sürülen Mehmet ve H. G.'ün Mardin Savur, Başağaç köyü nüf.kayıtlı oldukları, Muhterem, Fikri, Suphi, Leyla ve Fahri isimli çocuklarının bulunduğu anlaşılmaktadır. Davacının talebinin esasen baba ve anne hanesine kaydedilmesi olması karşısında işbu davanın soybağına ilişkin olduğu anlaşılmıştır.

4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 4. maddesi uyarınca, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun "Vesayet" başlıklı üçüncü kısmı hariç olmak üzere "Aile Hukuku" başlıklı İkinci Kitabından (m.118 ilâ 395 arası) kaynaklanan davalara bakmak görevi aile mahkemelerine aittir. Bu nedenle, TMK'nın "Hısımlık" başlıklı 282 ilâ 363. maddeleri arasında yer alan soybağına ilişkin davalar, aile mahkemeleri tarafından çözümlenmelidir.

Diğer taraftan, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 36/1-a maddesi gereğince, nüfus kayıtlarının düzeltilmesi istemlerine ilişkin davalara bakmak görevi ise asliye hukuk mahkemelerine ait bulunmaktadır.

Davanın kabulü halinde, her iki dava türünde de nüfus kayıtlarında değişiklik yapılmasının gerekmesi nedeniyle, benzer sonuçlara sahip bu davalar arasında görevli mahkemenin belirlenebilmesi için davanın vasfının doğru olarak tayin edilmesi önem kazanmaktadır.

4721 sayılı TMK'nın 282. maddesi uyarınca, anne ile çocuğu arasındaki soybağı doğum ile; baba ile çocuk arasındaki soybağı ise "Anne ile evlenme", "Tanıma" ve "Hâkimin hükmü" ile kurulmaktadır. Diğer taraftan, evlat edinme de soybağı oluşturan hallerdendir.

TMK'nın 285. maddesinde yer alan "Babalık karinesi" uyarınca, evlilik devam ederken veya evliliğin sona ermesinden başlayarak üçyüz gün içinde doğan çocuğun babası kocadır.

Çocuk ile anne arasındaki soybağı doğum ile kendiliğinden kurulacağından, anne yönünden soybağı tesisi amacıyla değil, sadece, çocuğu doğuran kadının kim olduğunun tespiti amacıyla dava açılabilir.

Nüfusta kayıtlı anne ve baba adının gerçeği yansıtmadığı ve bu nedenle gerçek anne ve baba adının yazılması istemiyle açılacak ve nüfusa kayıtlı bulunan hanenin de değiştirilmesi sonucunu doğuracak davalarda, esasen iki iddia bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi, çocuğun kayden anne olan kadından değil, başka bir anneden doğduğu; İkincisi ise, kayden baba olarak gözüken kişinin genetik baba olmadığı iddiasıdır. Bu davada, kayden anne gözüken kişinin çocuğu doğurmadığı, genetik annenin başka bir kadın olduğunun tespit edilmesi halinde, yukarıda sözü edilen babalık karinesi aksi yönde işleyecek ve "Genetik annenin kocası olmayan" kayden babanın babalık sıfatı, aksine bir iddia bulunmadığı takdirde, ortadan kalkacaktır. Mahkemece belirlenen genetik annenin, çocuğun doğduğu tarihte evli bulunduğunun

anlaşılması halinde, TMK'nın 285. maddesinde yazılı babalık karinesi nedeniyle genetik annenin kocası olan erkek, baba sıfatını kazanacaktır. Bu durumda, soybağı ihtilafi ortaya çıkmayacağından, açıklanan muhtevadaki davalar, "Gerçeğe aykırı beyana dayalı oluşturulan nüfus kayıtlarının düzeltilmesi" davasından ibaret kalacak ve görevli mahkeme, 5490 sayılı Kanunun 36/1-a maddesi uyarınca asliye hukuk mahkemesi olacaktır. Ancak, çocuğun doğduğu tarihte, genetik annenin evli bulunmaması halinde, anne yönünden dava, "Gerçeğe aykırı beyana dayalı oluşturulan nüfus kayıtlarının düzeltilmesi" davası olarak kalmakla birlikte; genetik anne ile evli olmayan genetik baba yönünden, "Babalık karinesi" gerçekleşmediğinden, genetik babanın nüfus kaydına işlenmesi talebi "Soybağı davası" niteliğini kazanacaktır. Bu takdirde ise uyuşmazlığın, 4787 sayılı Kanunun 4. maddesi uyarınca aile mahkemesi tarafından incelenip çözüme kavuşturulması gerekecektir (Yargıtay HGK 2013/354-1554, 18. HD 2015/1360-3281, 2015/1591 -4537).

Aynı davada, talebin bir bölümü hakkında genel mahkemenin, diğer bölümü hakkında ise özel mahkemenin görevli olması halinde, taleplerden birisi, yönünden verilecek karar diğerini doğrudan ilgilendirecek nitelikte ise ve sözkonusu özel mahkeme, ile genel mahkeme arasında "Yargılama usulüne" ilişkin esaslı farklılıklar bulunmuyorsa, bütün talepler hakkında özel yetkili mahkemenin yargılama yaparak uyuşmazlığı çözmesi, hukukun öngörülebilir olmasının, usul ekonomisinin ve davaların makul süre içinde bitirilmesi yükümlülüğünün gereğidir. Aile mahkemeleri, asliye mahkemeleri ile aynı düzeyde mahkemeler olup aralarında yargılama usulü yönünden esaslı farklılıklar bulunmamaktadır. O halde, yukarıda açıklanan şekilde dava, bir kısım talepler yönünden nüfus kayıtlarında düzeltme yapılması ve bir kısım talepler yönünden de soybağını ilgilendirir mahiyette ise nihai talebi bir bütün oluşturan ve biri hakkında verilecek karar diğerini doğrudan ilgilendiren uyuşmazlığın, bütün olarak özel yetkili aile mahkemesinde çözümlenmesi gerekir. Davacının talebi dikkate alındığında mahkememiz işbu davaya bakmaya görevli değildir. Dava şartlarının mevcut olup olmadığı davanın her aşamasında mahkemece kendiliğinden araştırılır. Mahkememizin işbu davaya bakmakla görevli olmaması nedeniyle davanın dava şartı noksanlığı nedeniyle usulden reddine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulması yoluna gidilmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda gerekçesi açıklandığı üzere;

1-Mahkememizin GÖREVSİZLİĞİNE, HMK 115/2 maddesi uyarınca dava şartı noksanlığı nedeni ile DAVANIN USULDEN REDDİNE,

(…)

3-Kararın kesinleşmesi ve süresinde talep halinde dosyanın GÖREVLİ VE YETKİLİ BAKIRKÖY AİLE HUKUK MAHKEMESİNE gönderilmesine(…)" karar vermiş, bu karar istinaf yoluna başvurulmaksızın kesinleşmiş; daha sonra davacının yazılı talebi üzerine dosya Aile Mahkemesine gönderilmiştir.

Davacının talebi üzerine Mahkemece, davacının annesi olduğu ileri sürülen H. ile müteveffa babası olduğu belirtilen M.G.'ün çocukları ve mirasçısı olduğu anlaşılan kişilerin dahili davalı olarak davaya katılmaları sağlanmıştır.

BAKIRKÖY 8.AİLE MAHKEMESİ:24.10.2018 gün ve E:2017/708, K:2018/790 sayı ile, "(…)Mahkememizce davacının annesi olduğu ileri sürülen Hanime ile müteveffa babası olduğu belirtilen Mehmet Güngör'ün çocukları ve mirasçısı olduğu anlaşılan kişilerin, dahili davalı olarak davaya katılmaları sağlanmış, cevap dilekçesi sunmayan dahili davalılardan Fahri dışındakiler katıldıkları duruşmada, davayı kabul ettiklerini, davacının kızı ve kardeşleri olduğunu beyan ve imza etmişlerdir.

Dava dilekçesinin ekinde bulunan belgelere ve Esenler Nüfus Müdürlüğünden alınan yazı cevabına göre davacının "saklı nüfus" olması nedeniyle yaptığı başvurunun "gösterdiği ailenin mensubu olduğunu kanıtlayan yeterli belge ibraz edemediği" gerekçesi ile İçişleri Bakanlığı Nüfus Ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünce reddedildiği, 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 63. maddesi uyarınca tıbbi rapora dayanılarak yetkili Türk Mahkemelerince tespit kararı ibrazı halinde vatandaşlık durumunun değerlendirileceğinin belirtildiği, davacının Vatandaşlık Durumu Düzgün Olmayan Kişiler Kütüğüne kaydedildiği anlaşılmıştır.

Dava, saklı nüfus olduğunu ileri süren davacının nüfus kayıtlarına T.C. Vatandaşı olarak tescilinin sağlanmasına ilişkindir.

Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 63. maddesi: "(1) Bir kişinin Türk vatandaşı olup olmadığı konusunda tereddüde düşüldüğü takdirde bu husus Bakanlıktan sorulur. Bakanlıkça ilgili kişinin Türk vatandaşı olup olmadığı ilgili mevzuat ve uluslararası anlaşmalar çerçevesinde incelenerek sonuç ilgili makama bildirilir.

(2) Ana veya babadan dolayı Türk vatandaşı olduğu iddiasında bulunan kişi iddiasını kanıtlayacak her türlü bilgi ve belge ibraz edebilir. Kişi tıbbi raporlara dayanılarak mahkemece verilmiş olan tespit kararı da ibraz edebilir. Herhangi bir belge ibraz, edilememesi veya ibraz edilen belgelerle iddia edilen ana ya da baba arasında bağ kurulamaması durumunda talep reddedilir." şeklindedir.

Ancak Yargıtay 8. HD'nin çeşitli kararlarında da (ör: 16/02/2017 tarih ve 2017/8955 E. 1971 K, 19/10/2017 tarih, 2017/2867 E, 13312 K vs.) belirtildiği üzere "5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 35/1. maddesinde saklı nüfus olduğu ileri sürülen kişilerin aile kütüklerine tescili için müracaat makamlarının illerde valilikler, ilçelerde ise kaymakamlıklar olduğu belirtilmiştir. Doğum ve ölüm olaylarının nüfus kütüğüne geçirilmesi de Nüfus İdaresine verilmiş idari bir görev olduğu gözetilerek davanın görev yönünden reddine karar verilmesi yerine kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır." şeklinde açıklandığı üzere Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 63. maddesinde belirtilen "mahkeme" ibaresinin adli yargıya dahil mahkemeler olarak değerlendirilmesi olanaklı değildir.

Nitekim Danıştay 10. Dairesinin 25/04/2013 tarih ve 2009/8537 E ve 2013/3721 sayılı kararında da "Görüldüğü üzere, doğum olaylarının nüfus kütüklerine işlenmesi Yasa ve Yönetmelikle nüfus idaresine verilmiş idari bir görevdir. Hatta ilgililerin herhangi bir başvurusu olmasa bile süresi içerisinde bildirilmemiş bir doğum olayının varlığından haberdar olunması halinde gerekli iş ve işlemlerin idarece resen yürütülmesi gerekmektedir. Öyle ise; ilgililerin saklı nüfustan sicile kaydedilmesi de nüfus idaresine verilen idari görevlerin bir parçası olup idari işlem veya işlemlerle yerine getirilmesi zorunludur. Dolayısıyla, bu yoldaki başvuruların kayıt düzeltme isteği olarak nitelendirilmesine ve uyuşmazlığın

çözümünde adli yargı mercilerinin görevli olduğunu kabule olanak bulunmamaktadır.

Nitekim; benzer nitelikli bir davada, Midyat Asliye Hukuk Mahkemesince, uyuşmazlığın esası hakkında verilen ve temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşen 4.6.2010 tarih ve E:2010/119, K;2010/362 sayılı karar; Yargıtay 18. Hukuk Dairesince yapılan kanun yararına temyiz incelemesi sonucunda verilen 26.9.2011 tarih ve E:2011/7042, K:2011/9293 sayılı kararla, saklı nüfus yolu ile sicile kayıt istemlerine ilişkin uyuşmazlıkların görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına bozulmuş; anılan Daire kararı 1.12.2011 tarih ve 28129 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Bu durumda, davanın görev yönünden reddi yolunda verilen kararda hukuki isabet bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle, temyiz isteminin kabulü ile Ankara 11. İdare Mahkemesi'nin 31/12/2008 tarih ve E:2008/796; K:2008/2610 sayılı kararının BOZULMASINA, dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere anılan mahkemeye gönderilmesine, 25/04/2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. " şeklindeki kararı da bu görüşü doğrulamakta ve saklı nüfusla ilgili davalarda görevli mahkemelerinin idari mahkemeler olduğunu belirtmektedir.

HMK'nın 114/1-b. maddesi gereğince açılan davada yargı yolunun caiz olması dava şartlarındandır. Davamızda görevli yargı yerinin idari yargıya dahil mahkemeler olması nedeniyle adli yargı yolu caiz değildir. Dava şartlarındaki bu eksikliğin giderilmesi de olanaklı olmadığından HMK'nın 115/2. Maddesi gereğince davanın usulden reddine karar verilmesi gerekmiş ve aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM:/ Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

Davacının davasının HMK'nın 114/1-b ve 115/2 maddeleri gereğince USULDEN REDDİNE(…)" karar vermiş, bu karar istinaf yoluna başvurulmaksızın kesinleşmiştir.

Davacı bu defa; Türk vatandaşı olduğunun tespiti amacıyla Mahkemeye başvuru yaptığını; Halime ve M.G.'ün kızı olduğunu, Fikri, Suphi, Muhterem, Fahri ve Leyla'nın kardeşleri olduğunu ispat etmek ve vatandaşlık kaydını almak istediğini ifade ederek; Türk Vatandaşı olarak nüfus kütüğüne kaydının yapılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İstanbul 2.İdare Mahkemesi: 8.11.2018 gün ve E:2018/1965, K:2018/1841 sayı ile, "(…)davacıya ait saklı nüfus kayıt tescil işleminin İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünce yapılacak olması ve davacının istemini karara bağlayacak yetkili merciin Bakanlık olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın çözümünün işlemi tesis eden idarenin bulunduğu ilinin yargı yetkisi yönünden bağlı olduğu Ankara idare Mahkemelerinin yetkisinde kaldığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; 2577 sayılı Kanunun 15. maddesinin 1/a bendi uyarınca davanın yetki yönünden reddine, anılan Yasanın 15. maddesinin 4. fikrası gereğince davanın yetki yönünden reddine ilişkin kararlara karşı istinaf/temyiz yolu öngörülmediğinden beklenilmeksizin dava dosyasının yetkili Ankara İdare Mahkemesi'ne gönderilmesine…" karar vermiştir.

ANKARA 5.İDARE MAHKEMESİ: 18.12.2018 gün ve E:2018/2299 sayı ile, "(…)4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "Genel olarak soybağının kurulması" başlıklı 282. maddesinde, "Çocuk ile ana arasında soybağı doğumla kurulur. Çocuk ile baba arasında soybağı, ana ile evlilik, tanıma veya hâkim hükmüyle kurulur. Soybağı ayrıca evlât edinme yoluyla da kurulur." hükmü, "Yetki" başlıklı 283. maddesinde, "Soybağına ilişkin davalarda, aşağıdaki kurallar saklı kalmak kaydıyla Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu uygulanır. Hâkim maddî olguları re'sen araştırır ve kanıtları serbestçe takdir eder. Taraflar ve üçüncü kişiler, soybağının belirlenmesinde zorunlu olan ve sağlıkları yönünden tehlike yaratmayan araştırma ve incelemelere rıza göstermekle yükümlüdürler. Davalı, hâkimin öngördüğü araştırma ve incelemeye rıza göstermezse, hâkim, durum ve koşullara göre bundan beklenen sonucu, onun aleyhine doğmuş sayabilir." hükmü yer almaktadır.

Uyuşmazlıkta, davacı tarafından Mardin ili Savur ilçesi Başağaç Mahallesi nüfusuna kayıtlı olan müteveffa Mehmet ve Hanime'nin çocuğu olduğu iddiasıyla Türk vatandaşı olduğunun tespiti istemiyle Esenler Kaymakamlığı İlçe Nüfus Müdürlüğü'ne başvuru yapıldığı, adı geçen idarece davacıya 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına ilişkin Yönetmeliğin 63. maddesi uyarınca tıbbi rapora dayalı Türk mahkemelerinden tespit kararı ibraz edilmesi halinde değerlendirileceğinin bildirilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı görülmektedir.

Olayda, davacının gerek davalı idareye gerekse yukarıda anılan adli mahkemelere yönelik talep, beyan ve dilekçeleri ile Mahkememizde görülen dava dosyasındaki istem ve dilekçelerinden bakılan davayı açmaktaki amacının baba ve anne hanesine kaydedilmesine yönelik soybağının tespitine ilişkin olduğu dolayısıyla yukarıda aktarılan 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 283. maddesi uyarınca özel hukuk hükümlerine göre adli yargı kolunda bulunan Mahkemelerce çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle davanın adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varıldığından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, dosya incelemesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine…" karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 25.3.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, adli ve idari yargı yerleri arasında görev uyuşmazlığının doğduğu; idari yargı dosyasının Mahkemece, adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli

olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının vatandaş olarak bu güne kadar her hangi bir kimlik çıkartamadığı ve mağduriyet yaşadığından bahisle; nüfus kaydının tespiti ile tarafına nüfus cüzdanı verilmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun "Amaç" başlıklı 1.maddesinde "(1) Bu Kanunun amacı; Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybına dair iş ve işlemlerin yürütülmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir." denilmiş; 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 46. maddesine dayanılarak hazırlanmış olan Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin, "Türk vatandaşlığının ispatı" başlıklı 62.maddesinde; "(1) Türk vatandaşlığının ispatı herhangi bir şekle tabi değildir. (2) Aşağıdaki resmi kayıt ve belgeler, aksi sabit oluncaya kadar ilgilinin Türk vatandaşı olduğuna karine teşkil eder: a) Nüfus kayıtları. b) Nüfus ve uluslararası aile cüzdanları. c) Pasaport veya pasaport yerine geçen belgeler.";hükmüne, "Vatandaşlık ihtilafları" başlıklı 63 maddesinde, " (1) Bir kişinin Türk vatandaşı olup olmadığı konusunda tereddüde düşüldüğü takdirde bu husus Bakanlıktan sorulur. Bakanlıkça ilgili kişinin Türk vatandaşı olup olmadığı ilgili mevzuat ve uluslararası anlaşmalar çerçevesinde incelenerek sonuç ilgili makama bildirilir. (2) Ana veya babadan dolayı Türk vatandaşı olduğu iddiasında bulunan kişi iddiasını kanıtlayacak her türlü bilgi ve belge ibraz edebilir. Kişi tıbbi raporlara dayanılarak mahkemece verilmiş olan tespit kararı da ibraz edebilir. Herhangi bir belge ibraz edilememesi veya ibraz edilen belgelerle iddia edilen ana ya da baba arasında bağ kurulamaması durumunda talep reddedilir." hükmüne; "Vatandaşlık işlemlerinde müracaat makamı ve usul" başlıklı 64. Maddesinde "(1) Türk vatandaşlığının kazanılması, kaybı, ispatı ve çok vatandaşlığa ilişkin başvurular yurt içinde yerleşim yerinin bulunduğu valiliğe, yurt dışında ise dış temsilciliklere bizzat veya bu hakkın kullanılmasına ilişkin özel vekâletname ile yapılır. Posta yoluyla yapılan müracaatlar kabul edilmez. (2) Ergin olmayan veya ayırt etme gücünden yoksun bulunan kişilerin vatandaşlıkla ilgili başvuruları veli ya da vasileri tarafından yapılır. (3) Yurt içinde çok vatandaşlığın tesciline yönelik bildirimler doğrudan yerleşim yerinin bulunduğu nüfus müdürlüğüne de yapılabilir. (4) Birden fazla devlet vatandaşlığına sahip olup, Türk vatandaşlığını kazanma müracaatında bulunan kişinin işlemlerinde Bakanlıkça yapılacak araştırma sonucunda daha sıkı ilişki halinde bulunduğu tespit edilen devlet vatandaşlığı esas alınır. (5) Vatandaşlığa ilişkin müracaat ve işlemlerde Türk vatandaşı olanlarda Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, yabancı olanlarda ise yabancı kimlik numarası esas alınır. (6) Vatandaşlık işlemlerinde başvuru tarihi olarak kişinin form dilekçesinin müracaat makamınca evrak kaydına alındığı tarih esas alınır." hükmüne; "Maddi hataların düzeltilmesi" başlıklı 65. maddesinde "(1) Türk vatandaşlığının kazanılmasına veya kaybına ilişkin düzeltme ya da tamamlama kararı, kararı veren makam tarafından alınır. (2) Türk vatandaşlığının kazanılmasına veya kaybına ilişkin olarak verilen kararlarda yer alan kişi bilgilerinin dayanağına uygun olarak yazılmadığının ya da eksik olduğunun sonradan anlaşılması halinde düzeltme kararı alınmak suretiyle hatalı bilgiler düzeltilir, eksik olan bilgiler ise tamamlanır. (3) Türk vatandaşlığının kazanılmasına veya kaybına ilişkin olarak dayanağına uygun şekilde tesis edilen nüfus kayıtları üzerinde mahkeme kararı olmadan herhangi bir düzeltme işlemi yapılamaz." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan; 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun, 1.maddesinde Kanunun amacının; kişinin doğumundan ölümüne kadar kişisel ve medenî durumuna, uyrukluğuna ve bunlarda meydana gelebilecek değişikliklere ait doğal ve hukukî olayların belirlenip saptanması, bu amaçla düzenlenmiş kütüklere yazılması, elektronik ortamda ulusal adres veri tabanının oluşturulması, nüfus kayıtları ile adres bilgilerinin ilişkilendirilmesini sağlamak olarak belirtilmiş; Kanunun 3.maddesinde; Bu Kanunda geçen; "d) Aile: Aynı soydan olup, bir aile sıra numarası altında kayıtlı olan kişiler ile onların eş ve çocuklarını,", "e) Aile kütüğü: Nüfus olaylarına ilişkin kayıtların kâğıt veya elektronik ortamda tutulduğu kütüğü,", "r) (Değişik: 14/1/2016-6661/8 md.) Kimlik kartı: Kişinin Türk vatandaşı olduğunu ve aile kütüğüne kayıtlı bulunduğunu gösteren Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartını,", "s) Nüfus hizmetleri: Nüfus olaylarına ve kişinin nüfusa ve yerleşim yeri adresine ilişkin bilgilerinin toplanmasına, nüfus kütüklerine geçirilmesine, korunmasına ve gerektiğinde tasnif edilerek değerlendirilmesine dair iş ve işlemleri,", "ş) Nüfus kaydı: Aile kütüğüne işlenmiş kişisel bilgileri,", "t) Nüfus kayıt örneği: Aile kütüğüne işlenmiş kişisel bilgilerin özetlerini gösterir belgeyi," ifade edeceği şeklinde tanımlanmış; Kanunun "Nüfus müdürlüklerinin yetkisi" başlıklı 17.maddesinde, " (1) Nüfus müdürlükleri; süresi içerisinde bildirilmemiş çocukların veya nüfusa tescil edilmemiş erginlerin varlığını haber aldıkları takdirde; erginlerin kendilerini, çocukların veli, vasi veya kayyımlarını, bunların bulunmaması halinde; büyük ana, büyük baba veya kardeşlerini ya da çocukları yanlarında bulunduranları veya muhtarları beyana davet etmeye yetkilidirler. İlgililer de bu davet üzerine otuz gün içinde nüfus müdürlüklerine başvurmak ve beyanda bulunmakla görevlidir./ (2) Verilen süre içerisinde bildirim yapılmaması halinde mülkî idare amirinin göreceği lüzum üzerine kolluk kuvvetlerince bunların zorla getirilmesi için gereken işlem yapılarak çocuğun aile kütüklerine tescili sağlanır." hükmü; "Nüfus Kaydının Düzeltilmesine İlişkin Esaslar" üst başlığı altında, "Kayıt düzeltilmesi" başlıklı 35.maddesinde, "(1) Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir(…)" hükmü; "Nüfus davaları" başlıklı 36.maddesinde, " (1) Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur:/ a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları (..)[1] nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır. /b) (Değişik: 19/10/2017-7039/9 md.) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir./ c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder. / (2) Kişilerin başkasına ait kaydı kullandıklarına ilişkin başvurular Bakanlıkça incelenip sonuçlandırılır." hükmü yer almış;

4721 sayılı Türk Medenî Kanunu ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu hükümlerine dayanılarak hazırlanmış

olan "Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 4.maddesinde bu Yönetmeliğin uygulanmasında; Vatandaşlık durumu düzgün olmayan kişiler kütüğünün, Vatandaşlık durumu düzgün olmayanlar ile saklı nüfusların kaydedildiği defteri ifade edeceği tanımına yer verilmiş; Yönetmeliğin, "Vatandaşlık durumu düzgün olmayan kişiler kütüğü" başlıklı 36. maddesinde " (1) Vatandaşlık durumu düzgün olmayan kişilere ait kütükler aşağıdaki esaslar çerçevesinde tutulur: a) Her ilçe için bir vatandaşlık durumu düzgün olmayan kişiler kütüğü açılır. Bu kütük kâğıt ortamında veya elektronik ortamda tutulur. Kütüğün kod numarası olarak o ilçenin kodu verilir. b) Vatandaşlık durumu düzgün olmayan kişilerin tahmini sayısına göre her köy veya mahalle için bir defter veya defterin bir bölümü kullanılabilir. Kullanmaya başlamadan defterin sayfa araları valilik veya kaymakamlık mührü ile mühürlenip sonuna kaç sayfadan ibaret olduğu yazılarak onaylanır. c) Bir köyden olanların kayıtları o köy için birden başlayan ve zincirleme devam eden bir sıra numarası altında yapılır. ç) Bir ilçede bir ciltten fazla vatandaşlık durumu düzgün olmayan kişiler kütüğü tutulursa her cilde 01 den başlamak ve zincirleme devam etmek üzere numara verilir. (2) Vatandaşlık durumu düzgün olmayan kişiler kütüğündeki kayıtlar hukukî açıdan kişinin kimliğinin ve medenî halinin tayininde esas alınır. Bu kütüklerdeki kayıtlar kişinin Türk vatandaşlığı için karine olamayacağı gibi, bu konuda kişiye herhangi bir hak bahşetmez. Bir hanede kayıtlı kişinin aile kütükleri ile isim benzerliği dolayısıyla soybağı kurulamaz. (3) Kişinin evlenme işlemleri bu kayıtlara göre yürütülür, varsa doğumla Türk vatandaşlığını kazanamamış çocukları bu kütükte kendi hanesine kaydedilir. (4) Vatandaşlık durumu düzgün olmayan kişiler kütüğü aile kütüklerinin tutulmasına ilişkin esaslara göre tutulur. Bu kütükler üzerinde silinti ve kazıntı yapılamaz. Düzeltmeler ve yapılacak tesciller nüfus mevzuatının ilgili hükümlerine göre yürütülür. (5) Bu kütüklerden çıkartılacak kayıt örneklerinin baş kısmına "Vatandaşlık durumu düzgün olmayan kişiler kütüğü kayıt örneği" ibaresi ve "Bu örneğe dayanılarak Türk vatandaşlığı iddia edilemez ve kişi veya kişiler hakkında Türk vatandaşı olarak işlem yapılamaz." açıklaması yazılır. (6) Türk vatandaşı olduğu iddiası reddedilenlerin bu kütükteki kayıtları devam ettirilir." denilmiştir.

Son olarak, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun "Genel olarak soybağının kurulması" başlıklı 282. maddesinde, " Çocuk ile ana arasında soybağı doğumla kurulur. / Çocuk ile baba arasında soybağı, ana ile evlilik, tanıma veya hâkim hükmüyle kurulur. / Soybağı ayrıca evlât edinme yoluyla da kurulur." hükmüne, "Davada yetki ve yargılama usulü" üst başlığı altında, "Yetki" başlıklı 283. maddesinde, " Soybağına ilişkin davalar, taraflardan birinin dava veya doğum sırasındaki yerleşim yeri mahkemesinde açılır." hükmüne; "Yargılama usulü" başlıklı 284. Maddesinde, "Soybağına ilişkin davalarda, aşağıdaki kurallar saklı kalmak kaydıyla Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu uygulanır: / 1. Hâkim maddî olguları re'sen araştırır ve kanıtları serbestçe takdir eder. / 2. Taraflar ve üçüncü kişiler, soybağının belirlenmesinde zorunlu olan ve sağlıkları yönünden tehlike yaratmayan araştırma ve incelemelere rıza göstermekle yükümlüdürler. Davalı, hâkimin öngördüğü araştırma ve incelemeye rıza göstermezse, hâkim, durum ve koşullara göre bundan beklenen sonucu, onun aleyhine doğmuş sayabilir." hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyalarının incelenmesinden; davacının, Esenler Nüfus Müdürlüğünce 5.4.2017 tarihinde düzenlenen "Yabancılar ve Vatandaşlık Durumları Düzgün Olmayan Kişiler Kütüğü Nüfus Kayıt Örneği"ne göre M. ve H."nin kızı olarak Savur/ … doğum yeri ve tarihli, Medeni halinin Bekar olarak gözüktüğü; kütüğe tescil tarihinin 19.1.2012 olduğu; H. G."ün nüfus kayıt örneğinde, çocuklarının arasında davacı Fehime"nin adına rastlanmadığı; S. Y."in nüfus kaydında, Burhan, Aynur, Fatma, Berivan ve Dilber"in annesi olarak davacı Fehime"nin adının yer aldığı, S. Y."in eşi olarak Sakine"nin görüldüğü; Davacının, nüfusa kayıt ve tescil edilmesi istemiyle yaptığı başvuruya karşılık, İdarece verilen 2012 ve 2018 tarihli cevap yazılarında; adı geçenin, 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 63.maddesi uyarınca tıbbi rapora dayanılarak yetkili Türk mahkemelerince tespit kararı edilmesi halinde vatandaşlık durumunun değerlendirileceğinin bildirildiği; davacının ilk olarak, adli yargı yerinde açtığı davada; vatandaş olarak bu güne kadar her hangi bir kimlik çıkartmadığını; nüfus cüzdanı verilmesi için nüfus müdürlüğüne müracaat ettiğini ancak, mahkemenin tespit kararının ibrazı halinde gereğinin yapılacağı şeklinde cevap verildiğini; mağduriyet yaşadığını, hiçbir sosyal güvenceden faydalanmadığı gibi seyahat bile edemediğini belirterek; nüfus kaydının tespiti ile tarafına nüfus cüzdanı verilmesine karar verilmesini talep ettiği; Asliye Hukuk Mahkemesinde görülen davada Mahkemenin, davacının talebini de dikkate alarak; davanın, bir kısım talepler yönünden nüfus kayıtlarında düzeltme yapılması, bir kısım talepler yönünden ise soybağını ilgilendirir mahiyette olduğunu, sonuçta bir bütün olan ve biri hakkında verilecek kararın diğerini doğrudan ilgilendiren uyuşmazlığın bütün olarak özel yetkili aile mahkemesinde çözümlenmesi gerektiği görüşüyle görevsizlik kararı verdiği; Aile Mahkemesinin de, davacının annesi ve kardeşleri olduğunu iddia ettiği kişilerin ifadesine de başvurduğu ancak sonuçta; Yargıtay ve Danıştay"ın verdiği bazı kararlar doğrultusunda, saklı nüfusla ilgili davalarda görevli mahkemelerin idare mahkemeleri olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verdiği; davacının, adli yargı sürecinden sonra tekrar İdareye başvurduğu ancak talebinin önceki görüş doğrultusunda karşılanmadığı; bunun üzerine idari yargı yerinde açtığı davada, önceki taleplerinin bir uzantısı olarak; Türk vatandaşı olduğunun tespiti amacıyla Mahkemeye başvuru yaptığını; Halime ve Mehmet Güngör"ün kızı olduğunu, Fikri, Suphi, Muhterem, Fahri ve Leyla"nın kardeşleri olduğunu ispat etmek ve vatandaşlık kaydını almak istediğini ifade ederek; Türk Vatandaşı olarak nüfus kütüğüne kaydının yapılmasını talep ettiği anlaşılmıştır.

Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ve somut olay birlikte irdelendiğinde; esas olarak doğum ve ölüm olaylarının nüfus kütüğüne geçirilmesinin Yasa ve Yönetmelikle Nüfus İdaresine verilmiş idari bir görev olduğunda, bu bağlamda; ilgililerin saklı nüfustan sicile kaydedilmesinin de nüfus idaresine verilen idari görevlerin bir parçası olduğunda; aynı şekilde, ilgili yönetmelik hükmüne göre, vatandaşlık durumu düzgün olmayan kişiler kütüğündeki kayıtların tutulmasının ve düzenlenmesi görevinin de İdareye verilmiş olduğunda tartışma bulunmadığı; buna karşılık "Düzgün Olmayan Kişiler Kütüğü"ne kayıtlı davacının mevcut durumu ve ileri sürdüğü taleplerine göre; davanın kısmen nüfus kayıtlarında düzeltme yapılmasını gerektirdiği, büyük oranda da soybağını ilgilendiren bir nitelik taşıdığı gözetildiğinde; uyuşmazlığın Medeni Kanun hükümleri uyarınca adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Ankara 5.İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Bakırköy 8.Aile Mahkemesinin 24.10.2018 gün ve E:2017/708, K:2018/790 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 5.İdare Mahkemesinin BAŞVURUNUN KABULÜ ile Bakırköy 8.Aile Mahkemesinin 24.10.2018 gün ve E:2017/708, K:2018/790 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.3.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPUZ